

CONFIDENTIAL

L.A.	L.B.	A.A.	A.B.

STUDY OF VALUES

Name.....Age.....Sex.....
Education.....Any other qualification.....
Occupation.....Monthly income.....
Religion.....Married or Single.....
Family : (Joint/Nuclear).....
Father's Occupation.....
City.....State.....
Local Address
.....
Date.....

1978

Researcher :

MISS MANJIT KAURA

Guide :

DR. (MISS) M: GON

DEPARTMENT OF PSYCHOLOGY

Faculty of Education and Psychology,
M. S. University of Baroda, BARODA.

Based on Spranger's Type of Values. 1974-7 constructed and standardised by Harmohan Singh, M.A., Ph.D., Deptt. of Psychology, R.B.S. College, Agra.

Published by :—Agra Psychological Research Cell, Tiwari Kothi, Belanganj, AGRA-282004.

PART I

DIRECTIONS

In this questionnaire some controversial statements are given. Two answers are given for every question. Read them carefully and give scores accordingly. Space is provided for the scores. While scoring please keep in mind the following instructions :

(1) If (a) seems to be correct to you then give 3, and if (b) doesn't seem to be correct give for (b) 0 scores, like :— 3 (a) 0 (b)

(2) If (b) seems to be correct to you and (a) not correct then give to (b) 3 and (a) 0, like :—

3 (b) 0 (a)

(3) If answer (a) seems to be some what better than (b) then give 2 to (a) and 1 to (b), like :—

2 (a) 1 (b)

(4) If answer (b) seems to be some what better than (a) then give 2 to (b) and 1 to (a), like :—

1 (a) 2 (b)

- 1 Do you think that the modern writers thoughts are
(a) self-centered.
(b) in consideration with others feelings.
- 2 Due to rigid and selfish ideas of the human being, the thought of international friendship
(a) seems to be illusory.
(b) seems to be true.
- 3 If you have sufficient ability and you are given the freedom to teach, what would you like to teach
(a) literature.
(b) science.
- 4 Under circumstances similar to those in question No. 3, what would you like to study
(a) economics.
(b) logic.
- 5 Which qualities of the character you consider to be important
(a) to express sympathy.
(b) to have a high goal.
- 6 If both the situations are of equal importance which would you select
(a) reduction in market rates.
(b) lecture of a religious leader.
- 7 Under the circumstances similar to those in question No. 6, which would you like
(a) statement of a political leader.
(b) an article on "Curiosity is the foundation of knowledge".
- 8 Suppose you are going to Minaxi temple in Madras, by what would you be influenced
(a) spiritual feelings.
(b) architecture of the temple.

- 9 We should give less alms to beggars because this way they would do some work
(a) yes.
(b) no.
- 10 The whole universe is in motion due to the laws of nature, therefore,
.....(a) God has no power.
.....(b) God is the power.
- 11 Suppose you are a teacher and you have to arrange a competition, what would you prefer
.....(a) debate.
.....(b) cultural programme.
- 12 Which would you prefer in the following :
.....(a) lines of cars.
.....(b) religious place.
- 13 On which subject would you prefer to hear a series of lectures
.....(a) social service.
.....(b) modern service.
- 14 Under circumstances similar to those in question No. 13, which would you prefer
.....(a) comparative study of religions.
.....(b) comparison of different governments in the world.
- 15 There are only the following books at the book stall which one would you prefer to purchase.
.....(a) world history.
.....(b) paintings of the artists.
- 16 The aim of the temples in your opinion is
.....(a) to earn money.
.....(b) social emancipation.
- 17 If it is compulsory to write an article, on which topic would you write
.....(a) Economic condition of India.
.....(b) Indian society.
- 18 Whose biography would you prefer to read from the following
.....(a) A religious person.
.....(b) A prominent leader.

PART II

DIRECTIONS

Each of the following question is followed by four possible answers. Arrange these answers in order of your personal preference by writing scores of 4, 3, 2 or 1. To the statement you prefer most give 4, to the statement you prefer least attractive give 1 score and in the same manner give 3 and 2 also.

Example : Under each question a, b, c and d answers are given. On the left side of each answer there is a blank (.....) and you have to give the scores in the blanks as follow :—

- (i) If you fully agree with the answer, give 4.
- (ii) If you agree somewhat less, give 3.
- (iii) If you agree still less, give 2.
- (iv) If you agree very little, give 1.

Please Note :—

It is necessary that you make your selection from the four alternatives presented and arrange all four in order of their desirability. Be sure not to assign more than one 4, one 3, one 2, and one 1, for each question.

- 1 What should be the main aim of the Indian government—
(a) to help the handicapes.
(b) the development of trade.
(c) to base the politics on higher principles.
(d) establishing a position of prestige among other nations.
- 2 How would a very busy person pass his leisure time—
(a) reading thoughtful books.
(b) taking part in political affairs.
(c) seeing movies.
(d) hearing good religious preachings.
- 3 If you are fit for every profession and if the salary is same for each profession, what would you like to be—
(a) artist.
(b) businessman.
(c) saint.
(d) politician.
- 4 When you go to movies which scenes seems to be most interesting to you—
(a) scenes full of dance and art.
(b) scenes showing human being and the society.
(c) scenes showing a rich businessman.
(d) scenes showing the importance of any religion.
- 5 According to you a good man is one; who is—
(a) skilful and of practical nature.
(b) religious by nature.
(c) social by nature.
(d) artistic and sentimental by nature.
- 6 Assuming that you have sufficient ability and other situations are quite favourable to you, what would you prefer to do during your leisure time—
(a) to get new experiences in the field of social situations.
(b) to write and publish original articles.
(c) to go to Simla or Kashmir for enjoying the nature.
(d) to cooperate with some political party.

ફક્ત સંશોધન માટે

LA	LB	AA	AB

મૂલ્યોનો અભ્યાસ (Study of Values)

નામ..... ઉંમર.....
 જાતિ..... શૈક્ષણિક ચોગ્યતા..... અન્ય લાયકાતો.....
 ધર્મ..... માસિક આવક..... ધર્મ.....
 પરણેલા કે કુંવારા..... કુટુંબ : સંયુક્ત/વિભક્ત.....
 પિતાનો ધર્મ..... શહેર.....
 રાજ્ય..... સરનામું.....
 તારીખ.....

સંશોધક
 ડૉ. મંજીત કૌશ

માર્ગદર્શક
 ડૉ. (મિસ) એમ. ગોન

ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ સાયકોલોજી
 ફેકલ્ટી ઓફ એજ્યુકેશન એન્ડ સાયકોલોજી
 એમ. એસ. યુનિવર્સિટી ઓફ ગુજરાત, ગુરુગ્રામ.

વરોદરા.
 ૧૯૭૮

સૂચના :—નીચેની પ્રશ્નસૂચિમાં કેટલાંક વિવાદાસ્પદ કથનો આપ્યા છે. દરેક પ્રશ્નના બે જવાબ આપેલા છે. કાળજીથી વાંચીને યોગ્ય ગુણ આપો.

ખાલી જગ્યામાં ગુણ (માર્ક) મૂકવાના છે. નીચેની સૂચનાઓ ધ્યાનમાં રાખો:

- (૧) તમારા જવાબ પ્રમાણે જો 'અ' સાચું હોય અને 'બ' સાચું ન હોય તો 'અ' માટે ૩ ગુણ અને 'બ' માટે ૦ ગુણ આપો. દા.ત. ૩ અ, ૦ બ.
- (૨) તમારા જવાબ પ્રમાણે 'બ' સાચું હોય અને 'અ' સાચું ન હોય તો 'બ' માટે ૩ ગુણ અને 'અ' માટે ૦ ગુણ આપો. દા.ત. ૩ બ, ૦ અ.
- (૩) જો 'અ'નો જવાબ 'બ' કરતાં કંઈક સારો હોય તો 'અ' માટે ૨ અને 'બ' માટે ૧ ગુણ આપો. દા.ત. ૨ અ, ૧ બ.
- (૪) જો 'બ'નો જવાબ 'અ' કરતાં કંઈક સારો હોય તો 'બ'ના ૨ અને 'અ'નો ૧ ગુણ આપો. દા.ત. ૨ બ, ૧ અ.

૧ તમારા પ્રમાણે આધુનિક લેખકોના વિચારો—

(અ) આત્મલક્ષી હોય છે.

(બ) ખીખની લાગણીને પણ લક્ષમાં રાખે છે.

૨ માણસના જડપણ તથા સ્વાર્થી વિચારોને લીધે આંતરરાષ્ટ્રીય મૈત્રીનો વિચાર—

(અ) મૂલભરેલો લાગે છે.

(બ) હકીકત લાગે છે.

૩ જો તમારામાં શક્તિ હોય અને તમને સ્વતંત્રતા આપવામાં આવે તો તમે નીચેનામાંથી શાનો અભ્યાસ કરો ?

(અ) સાહિત્ય.

(બ) વિજ્ઞાન.

૪ ઉપર દર્શાવેલી (પ્ર. ૩ પ્રમાણે) પરિસ્થિતિમાં તમે શાનો અભ્યાસ કરો ?

(અ) અર્થશાસ્ત્ર.

(બ)

૫ ચારિત્રના કયા ગુણો તમને અગત્યના લાગે છે ?

(અ) સહાનુભૂતિ દર્શાવવી.

(બ) જીયું ધ્યેય રાખવું.

૬ જો નીચેની બન્ને પરિસ્થિતિઓ સરખી અગત્યતા ધરાવતી હોય તો તમે કયા પસંદ કરશો ?

(અ) બખ્તરભાવનો ઘટાડો.

(બ) ધાર્મિક ઉપદેશકનું લાપણું.

૭ પ્રશ્ન ૬માં દર્શાવેલી પરિસ્થિતિમાં તમે નીચેનામાંથી કયા વસ્તુ પસંદ કરશો ?

(અ) રાજકીય નેતાનું વિધાન

(બ) “ જિજ્ઞાસાવૃત્તિ—જ્ઞાનનો પાયો ” તે ઉપરનો લેખ.

૮ માનો કે તમે મદ્રાસનું ‘ મીનાક્ષી ’ મંદિર જોવા જાવ છો. તમારું ધ્યાન શાના તરફ ખેંચાશે ?

(અ) ભાવનાત્મક ભક્તિ.

(બ) મંદિરનું સ્થાપત્ય.

- ૯ આપણે ભિક્ષુકોને અપાતી ઘીનેમાં ઘટાડો કરવો જોઈએ, કારણ કે તેમને કરવાથી તે પોતે કંઈક કામ કરવા પ્રેરાશે.
 (અ) હા.
 (બ) ના.
- ૧૦ કુદરતના નિયમોને લીધે આખું વિશ્વ ગતિમાં છે એટલે—
 (અ) ભગવાન શક્તિહીન છે.
 (બ) ભગવાન જ એક શક્તિ છે.
- ૧૧ ધારો કે તમે શિક્ષક છો અને તમારે એક સ્પર્ધાનું આયોજન કરવાનું છે. તમે શું પસંદ કરશો ?
 (અ) વકતૃત્વ સ્પર્ધા.
 (બ) સાંસ્કૃતિક કાર્યક્રમ.
- ૧૨ નીચેનામાંથી તમે શું પસંદ કરશો ?
 (અ) મોટરકારોની કતાર.
 (બ) ધાર્મિક જગ્યા.
- ૧૩ કયા વિષય ઉપર વ્યાખ્યાનમાળા સાંભળવાનું તમે પસંદ કરો ?
 (અ) સમાજસેવા.
 (બ) આધુનિક સેવા.
- ૧૪ પ્ર. ૧૩ પ્રમાણેની પરિસ્થિતિમાં તમે નીચેનામાંથી શું પસંદ કરો ?
 (અ) ધર્મેનો તુલનાત્મક અભ્યાસ.
 (બ) જગતની જુદી જુદી રાજ્યવ્યવસ્થાની તુલના.
- ૧૫ પુસ્તકવિક્રેતાને ત્યાં માત્ર નીચેનાં પુસ્તકો છે. તમે કયું ખરીદશો ?
 (અ) જગતનો ઇતિહાસ.
 (બ) કલાકારોનાં ચિત્રો.
- ૧૬ તમારા અભિપ્રાય પ્રમાણે મંદિરોનો હેતુ—
 (અ) પૈસા કમાવાનો છે.
 (બ) સમાજના ઉત્કર્ષનો છે.
- ૧૭ જો તમારે માટે લેખ લખવાનું ફરજિયાત હોય તો તમે શાની ઉપર લખશો ?
 (અ) ભારતની આર્થિક પરિસ્થિતિ.
 (બ) ભારતીય સમાજ.
- ૧૮ નીચેનામાંથી કયું જીવનચરિત્ર તમને વાંચવું ગમે ?
 (અ) ધાર્મિક ઉપદેશક.
 (બ) મુખ્ય રાજનેતા.

વિભાગ ૨

સૂચના :—નીચેના દરેક પ્રશ્નના ચાર શક્ય જવાબો આપ્યા છે. તમારી પસંદગીના જવાબની અગત્યતા પ્રમાણે બાજુની ખાલી જગ્યામાં ૪, ૩, ૨, ૧, ગુણ આપવાના છે. સૌથી ઉત્તમ જવાબને ૪, વધુ સારાને ૩, સારાને ૨ અને ઠીક ઠીક જવાબને ૧ ગુણ આપવાના છે.

દા.ત. દરેક પ્રશ્નની નીચે અ, બ, ક, ડ જવાબ આપેલા છે. ડાબી બાજુમાં ખાલી જગ્યા છે. તમારે નીચે પ્રમાણે ગુણ આપવાના છે :

- (૧) તમે જવાબની સાથે સંપૂર્ણપણે સંમત થતા હો તો ૪ ગુણ આપો.
- (૨) તમે જવાબની સાથે જરા થોડું સંમત થતા હો તો ૩ ગુણ આપો.
- (૩) તમે જવાબની સાથે તેનાથી પણ થોડું સંમત થતા હો તો ૨ ગુણ આપો.
- (૪) તમે જવાબની સાથે બિલકુલ થોડું સંમત થતા હો તો ૧ ગુણ આપો.

તમારે દરેક પ્રશ્નના ચાર જવાબની સાથે સંમતિ અથવા ગેરસંમતિ દર્શાવતા ગુણ મૂકવાના છે. દરેક પ્રશ્નમાં માત્ર એક વાર જ ૪, ૩, ૨ અથવા ૧ ગુણ આપવાના છે.

૧ તમારા ધારવા પ્રમાણે ભારત સરકારનો મુખ્ય હેતુ—

- (અ) અશક્તોને મદદ કરવાનો છે.
- (બ) વ્યાપારમાં પ્રગતિ કરવાનો છે.
- (ક) રાજનીતિને ઉચ્ચ સિદ્ધાંતોમાં સ્થાપવાનો છે.
- (ડ) બીજાં રાષ્ટ્રોમાં કીર્તિ મેળવવાનો છે.

૨ એક બહુ જ કામમાં રોકાતો માણસ પોતાનો કુરસદનો સમય કયા રીતે પસાર કરે ?

- (અ) વિચારશીલ પુસ્તકો વાંચીને.
- (બ) રાજકીય બાબતોમાં ભાગ લઈને.
- (ક) ફિલ્મો જોઈને.
- (ડ) સારા ધાર્મિક ઉપદેશો સાંભળીને.

૩ ધારો કે તમે દરેક વ્યવસાય માટે લાયક હો અને દરેકની આવક સરખી હોય તો તમને શું બનવું ગમે છે ?

- (અ) કલાકાર.
- (બ) વેપારી.
- (ક) સંત.
- (ડ) રાજકીય નેતા.

૪ તમે જ્યારે ફિલ્મો જુઓ છો ત્યારે તમને કયાં દ્રશ્યો વધારે ગમે છે ?

- (અ) જેમાં નૃત્ય અને કલા વધારે હોય તેવાં.
- (બ) જેમાં માનવ તથા સમાજની રજૂઆત થઈ હોય તેવાં.
- (ક) જેમાં કોઈ ધનિક વેપારીની રજૂઆત હોય તેવાં.
- (ડ) જેમાં ધર્મની અગત્યતા દર્શાવાઈ હોય તેવાં.

	ના. ૧	અનિશ્ચિત ૨	હા. ૩
૧૩૭-સી શું લોકો સમક્ષ મૌખિક અહેવાલ આપવામાં તમને તકલીફ પડે છે ?	()	()	()
૧૩૮-ઈ તમારી અત્યારની નોકરી તમને નીરસ લાગ્યા કરે છે ?	()	()	()
૧૩૯-ડી તમે જલદીથી રડી પડો છો ?	()	()	()
૧૪૦-બી શું ઘણીવાર તમે દિવસ પૂરો થતાં થાક અનુભવો છો ?	()	()	()
૧૪૧-એ તમે તમારા માળાપ સાથે રહેતા ત્યારે તેઓ ખોટી રીતે તમારી ટીકા કરતાં ?	()	()	()
૧૪૨-ડી ધરતીકંપ કે આગના વિચારમાત્રથી તમને બીક લાગે છે ?	()	()	()
૧૪૩-સી કોઈ કાર્યક્રમ જોવા જવાનું હોય તો બધા પોતાની જગ્યાએ બેસી ગયા હોય પછી અંદર દાખલ થતાં મુંઝાવ છો ?	()	()	()
૧૪૪-ઈ તમને એમ લાગે છે કે તમારી અત્યારની નોકરીમાં તમને પોતાને ખરેખર રસ ખૂબ ઓછો છે ?	()	()	()
૧૪૫-બી તમને કોઈ જાતના અવાજો સતાવતા ન હોય તો પણ કોઈ વાર સૂતામાં તકલીફ પડે છે ?	()	()	()
૧૪૬-સી તમારે ઘરે કોઈ એવી વ્યક્તિ છે કે જે માન આપવા યોગ્ય હોય કે ન હોય છતાં પણ તે એમ ઇચ્છતી હોય કે તમારે તેને માન આપવું જ જોઈએ ?	()	()	()
૧૪૭-સી કોઈ પણ નીરસ પ્રસંગને રસભર્યો બનાવવા તમે પ્રયાસ કર્યો છે ?	()	()	()
૧૪૮-સી શું તમને એમ લાગે છે કે તમારા નજીકના ઉપરી અધિકારીમાં તમારા પ્રત્યે, એક નોકરિયાત પ્રત્યે, હોવી જોઈએ એટલી સહાનુભૂતી, સમજશક્તિ નથી ?	()	()	()
૧૪૯-ડી લોકો સાથે હોવા છતાં ઘણીવાર તમને એકલવાયાપણું લાગે છે ?	()	()	()
૧૫૦-એ એક યુવાન તરીકે તમારા મનમાં ક્યારેય ધરતી ભાગી જવાની ઇચ્છા થઈ આવી છે ?	()	()	()
૧૫૧-બી તમને માથાનો દુઃખાવો બહુ થાય છે ?	()	()	()
૧૫૨-ડી તમને ક્યારેય એમ લાગ્યું છે કે કોઈ ક્યારેય તમને પોતાના કાણુમાં લઈ (વર્ગીકરણ કરી) તમારી ઇચ્છાઓ વિરુદ્ધ તમારી પાસે કાર્ય કરાવવા ઇચ્છે છે ?	()	()	()
૧૫૩-સી લોકો સાથે વાત કરતી વખતે યોગ્ય અભિપ્રાય આપવામાં તમે મુશ્કેલી અનુભવો છો ?	()	()	()
૧૫૪-ઈ તમને એમ લાગે છે કે પોતાનું કાર્ય ઉત્પન્ન રીતે કરવાના તમારા પ્રયત્નોને તમારા ઉપરી અધિકારી યોગ્ય રીતે ખીરદાવતા નથી ?	()	()	()
૧૫૫-બી તમને ક્યારેય ખીમારી થઈ છે ?	()	()	()
૧૫૬-એ તમને ક્યારેય એમ લાગે છે કે તમે તમારા માળાપ માટે મદદરૂપ નિવડ્યા નથી ?	()	()	()
૧૫૭-સી તમે કોઈ પ્રસંગે લોકોની ઓળખાણ કરાવવાની જવાબદારી લો છો ?	()	()	()
૧૫૮-ઈ તમને અત્યારની તમારી નોકરી શુભાવી દેવાનો ડર રહે છે ?	()	()	()
૧૫૯-ડી વારંવાર તમારો મુક ખરાબ થઈ જાય છે ?	()	()	()

		ના. ૧	અનિશ્ચિત ૨	હા. ૩
૧૧૫-ઈ	તમને લાગે છે કે અત્યારની તમારી નોકરીમાં તમે અડચણરૂપ છો ?	()	()	()
૧૧૬-એ	તમારી સાથે ઘરમાં રહેતી કોઈ વ્યક્તિ તમારા મિત્રો કે સાથીદારોની યાળાતમાં વાંધો ઉઠાવે છે ?	()	()	()
૧૧૭-બી	તમે વારંવાર ફલુની ખીમારી ભોગવો છો ?	()	()	()
૧૧૮-ઈ	તમારા ઉપરી અધિકારી તમે કોઈ સુંદર કામ કરો તો તમારાં વખાણ કરે છે ?	()	()	()
૧૧૯-સી	લોકો સાથે કોઈ વિષય અંગે ચર્ચા કરવા તમારે સૌ પ્રથમ કોઈ વિચાર રજૂ કરવાનો આવે તો તમે મૂંઝવણ અનુભવો છો ? (આત્મસભાન થઈ જવ છો ?)	()	()	()
૧૨૦-ડી	કોઈ તમારા માટે ખરાબ કહે તો તમે વારંવાર બેચેન થઈ જવ છો ?	()	()	()
૧૨૧-એ	તમારા કુટુંબની કોઈ પણ વ્યક્તિ જલદીથી ઉસ્કેરાઈ જાય છે ?	()	()	()
૧૨૨-બી	તમને ઘણી બધી વાર શરદી થઈ જાય છે ?	()	()	()
૧૨૩-ડી	તમે વીજળીના ચમકારા કે ગડગડાટથી ગભરાઈ જવ છો ?	()	()	()
૧૨૪-સી	તમને શરમાળપણાની મુશ્કેલી લાગે છે ?	()	()	()
૧૨૫-ઈ	શું તમે તમારે નોકરી એટલા માટે લીધી છે કે તમને પોતાને આ નોકરી કરવા માટે ખૂબ ધન્ય હોતી ?	()	()	()
૧૨૬-બી	તમે પોતાના શરીર ઉપર કોઈ મોટી શસ્ત્રક્રિયા (ઓપરેશન) કરાવી છે ?	()	()	()
૧૨૭-ડી	તમારા માતાપિતા તમારા મિત્રો યાળાતમાં કોઈ વાંધો ઉઠાવતા ?	()	()	()
૧૨૮-ઈ	તમે તમારા અત્યારના કામમાં કોઈ વાર નાહિંમત થઈ જવ છો ?	()	()	()
૧૨૯-ડી	તમારી પોતાની કોઈ ભૂલ વગર પણ તમારું કાર્ય પાર ન પડે એમ બને છે ?	()	()	()
૧૩૦-એ	તમે વધુ વ્યક્તિસ્વાતંત્ર્ય મેળવી શકો એ હેતુથી તમને તમારી અત્યારની જગ્યા છોડી ખીજે રહેવા જવાનું મન થાય છે ?	()	()	()
૧૩૧-સી	તમે કોઈ માણસને સારી રીતે ઓળખતા ન હો અને તેની પાસે કોઈ ચીજ જોઈતી હોય તો જાતે જઈને માગ્યા કરતા ચિઠ્ઠી લખી મંગાવવું વધુ પસંદ કરશો ?	()	()	()
૧૩૨-બી	તમે કોઈ અકસ્માતમાં ગંભીર રીતે ઘવાયા છો ?	()	()	()
૧૩૩-ડી	તમને સાપને જોતાં જ ખીક લાગે છે ?	()	()	()
૧૩૪-ઈ	શું તમને એમ લાગે છે કે તમારું કરેલ કાર્ય ખૂબ અધિકારીઓ દ્વારા ચકાસવામાં આવે છે ?	()	()	()
૧૩૫-બી	તાજેતરમાં જ તમે ખૂબ વજન ગુમાવ્યું છે ? (તમે ખૂબ સુકાઈ ગયા છો ?)	()	()	()
૧૩૬-એ	શું પૈસાની ખેંચ તમારા કૌટુંબિક જીવનને દુઃખી બનાવે છે ?	()	()	()

	ના. ૧	અનિશ્ચિત ૨	હા. ૩
૯૧-એ તમે જે લોકો સાથે રહેતા હો તેમની અંગત ટેવો તમને અડચણરૂપ છે ?	()	()	()
૯૨-ડી તમે વારંવાર દુઃખ અનુભવો છો ?	()	()	()
૯૩-બી તમારે વારંવાર તબીબી તપાસની જરૂર પડે છે ?	()	()	()
૯૪-બી તમને બહેરસલામાં ઘણી ભાતના અનુભવ થયા છે ?	()	()	()
૯૫-ઇ તમને તમારી નોકરીમાં ઇચ્છિત ચઢતી મળી છે ?	()	()	()
૯૬-એ તમારા કુટુંબના કોઈ સભ્ય તમારી ઉપર હુકમ ચલાવે છે ?	()	()	()
૯૭-બી તમે ઘણી વાર સવારના ઊઠીને શોક અનુભવો છો ?	()	()	()
૯૮-ઇ તમારી સાથે કામ કરતી કોઈ વ્યક્તિને એવી કોઈ ટેવ કે લક્ષણ છે કે જેથી તમે ચીડ અનુભવો ?	()	()	()
૯૯-સી તમે કોઈ જમણુવારમાં કોઈ વસ્તુ જોઈતી હોય તો તે માંગ્યા વગર તેના વગર ચલાવી લેવું પસંદ કરો છો ?	()	()	()
૧૦૦-ડી તમને અધારામાં એકલા હોવાથી ખીક લાગે છે ?	()	()	()
૧૦૧-એ તમારા મા-બાપ તમે એમની સાથે રહેતા ત્યારે તમારી ખૂબ જ દેખભાળ રાખતા હતા ?	()	()	()
૧૦૨-સી તમને વિરુદ્ધ ભાતિની વ્યક્તિ (પુરુષ-સ્ત્રી) સાથે સહેલાઈથી મિત્રતા બાંધી શકો છો ?	()	()	()
૧૦૩-બી તમારું વજન જરૂરિયાત કરતાં ઓછું છે ?	()	()	()
૧૦૪-ઈ તમારી અસારની નોકરી તમને ખૂબ ઉતાવળ કરાવે છે ?	()	()	()
૧૦૫-ડી કોઈ જિંમી જગ્યાએ તમે ગયા હો તો તમને એવો ડર લાગ્યા કરતો કે તમે નીચે બૂસકો મારી દેશો ?	()	()	()
૧૦૬-એ તમે અત્યારે જેની સાથે રહો છો એમની સાથે તમારે સારું બને છે ?	()	()	()
૧૦૭-સી અત્યારે તમે જેની સાથે રહો છો તેની સાથે વાતચીત કરતા તમને તકલીફ પડે છે ?	()	()	()
૧૦૮-બી તમને વારંવાર ચક્કર આવે છે ?	()	()	()
૧૦૯-ડી તમે વારંવાર તમે કરેલ કાર્યોથી દુઃખી થાવ છો ?	()	()	()
૧૧૦-ઈ તમે પોતે કરેલ કોઈ કાર્યનું બહુ જ માન તમારા ઉપરી અધિકારીને મળે છે ?	()	()	()
૧૧૧-એ તમારી સાથે રહેનાર વ્યક્તિ, વ્યક્તિઓ સાથે તમારે ઘરની બાબતો અંગે મતભેદો ઊભા થાય છે ?	()	()	()
૧૧૨-ડી તમે સહેલાઈથી નાહિમત થઈ જાવ છો ?	()	()	()
૧૧૩-બી તમને છેલ્લાં દસ વર્ષ દરમિયાન કોઈ (મોટી) ગણનાપાત્ર બિમારી થઈ છે ?	()	()	()
૧૧૪-સી તમને લોકો માટે કોઈ યોજના તૈયાર કરવા કે લોકોની આગેવાની કરવાનો કોઈ અનુભવ છે ?	()	()	()

	ના. ૧	અનિશ્ચિત ૨	હા. ૩
૬૭-એ તમારી સાથે રહેતી કોઈ વ્યક્તિને તમે ખૂબ જ નાપસંદ કરો છો ?	()	()	()
૬૮-સી તમે કોઈ સામાજિક પ્રસંગે આગેવાની લો છો ?	()	()	()
૬૯-ધ તમે તમારી સાથે નોકરી કરતાં દરેક લોકોને ચાહો છો ?	()	()	()
૭૦-ડી તમને ચિંતા રહ્યા કરે છે કે દરેક વસ્તુ યોગ્ય (સાચી) હોતી નથી ?	()	()	()
૭૧-ઈ તમારા નજીકના સગા પ્રત્યે તમને પ્રેમ અને તિરસ્કારની વિરોધાભાસી લાગણી રહે છે ?	()	()	()
૭૨-સી તમે જે વ્યક્તિને ખૂબ પસંદ કરતા હો (જેને ખૂબ વખાણુતા હો) પણ સારી રીતે ઓળખતા ન હો તેવી વ્યક્તિની હાજરીમાં તમે સભાન (બેચેન) થઈ જાવ છો ?	()	()	()
૭૩-બી તમને વારંવાર આડા કે ઊલટી થાય છે ?	()	()	()
૭૪-ડી તમે શરમાળ છો ?	()	()	()
૭૫-એ તમારી સાથે રહેતી કોઈ વ્યક્તિના કોઈ પગલાથી (કોઈ પ્રકારનાં વર્તનથી) તમે માનસિક નળળાઈની કે દબાણની લાગણી અનુભવો છો ?	()	()	()
૭૬-સી છેલ્લાં પાંચ વર્ષ દરમિયાન તમે વારંવાર નોકરી બદલી છે ?	()	()	()
૭૭-સી કોઈને ન મળવાની ઇચ્છાથી તમે તેનાથી દૂર રહેવા પ્રયત્ન કરો છો ?	()	()	()
૭૮-ડી તમે કાકડા કે ખીજ પ્રકારના રોગથી પીડાઓ છો ?	()	()	()
૭૯-ડી તમારા દેખાવ અંગે તમે બેચેન (આત્મસભાન) રહો છો ?	()	()	()
૮૦-ઈ તમારી અસારની નોકરી તમને ખૂબ થકવી નાખે છે ?	()	()	()
૮૧-એ તમારા કુટુંબમાં વારંવાર મુસ્કેલીઓ કે ઝઘડા ઊભા થાય છે ?	()	()	()
૮૨-ડી તમે પોતાની જાતને માનસિક રીતે બેચેન માનો છો ?	()	()	()
૮૩-સી તમે સામાજિક નાચગાનનો આનંદ માણો છો ?	()	()	()
૮૪-બી તમે અપચાના રોગથી પીડાઓ છો ?	()	()	()
૮૫-એ તમારા માતા કે પિતા તમે તેમની સાથે રહેતા ત્યારે તમારી વર્તણૂક બાળતમાં બૂલ કાઢ્યા કરતા ?	()	()	()
૮૬-ધ તમને લાગે છે કે તમારી નોકરીમાં તમને તમારા વિચારો જણાવવાની પૂરતી તક મળે છે ?	()	()	()
૮૭-સી જાહેરસભામાં બોલતા તમે અચકાઓ છો ?	()	()	()
૮૮-બી તમે કાયમ થાક અનુભવો છો ?	()	()	()
૮૯-ધ તમને એમ લાગે છે કે તમારો પગાર એટલો ઓછો છે કે તમારી આર્થિક જરૂરિયાતો પૂરી નહિ કરી શકે ?	()	()	()
૯૦-ડી તમે લઘુતાઅર્થ (નીચાપણાની લાગણીથી) થી પીડાઓ છો ?	()	()	()

	ના ૧	અનિશ્ચિત ૨	હા ૩
૪૪-સી તમે જલદી મિત્રો બનાવી શકો છો ?	()	()	()
૪૫-ધ તમને લાગે છે કે તમારા ઉપરી કે માલિક તમને વ્યક્તિગત રીતે પસંદ કરતા નથી ?	()	()	()
૪૬-એ તમે અત્યારે જે લોકો સાથે રહો છો તેઓ તમને પૂરેપૂરા સમજે છે અને તમારા પ્રત્યે સહાનુભૂતિ ધરાવે છે ?	()	()	()
૪૫-સી તમે સ્વપ્નમાં રાચવાનો પ્રસંગ કરો છો ?	()	()	()
૪૮-બી કોઈ પણ બિમારીથી તમને કાયમી ખોડ થઈ છે ?	()	()	()
૪૯-ધ તમારી અત્યારની નોકરીમાં તમને નાપસંદ હોય એવા કોઈ લોકો સાથે તમારે કામ કરવું પડે છે ?	()	()	()
૫૦-સી રમમાં થોડા લોકો ખેસી વાતો કરતા હોય ત્યારે અંદર જતાં તમે ખચકાઓ છો ?	()	()	()
૫૧-એ તમને લાગે છે કે તમારા મિત્રો તમારા કરતાં સુખી જીવન જીવે છે ?	()	()	()
૫૨-સી લોકો વચ્ચે ખેલતાં તમે ખચકાઓ છો કે રમે ને તમે કાંઈ ખોલો ને કશું ખોટું થઈ જશે ?	()	()	()
૫૩-બી શરદીથી છુટવા માટે તમને મુશ્કેલી પડે છે ?	()	()	()
૫૪-ડી વિચારો તમને જીંધવા દેતા નથી એમ બને છે ?	()	()	()
૫૫-એ અત્યારે તમારી સાથે રહેતી હોય એવી કોઈ પણ વ્યક્તિ તમારી ઉપર સહેલાઈથી ગુસ્સે થઈ જાય છે ?	()	()	()
૫૬-ધ તમારી ઉપર નબળતા હોય તે લોકોનું પૂરું કરવા પૂરતો પગાર તમને મળે છે ?	()	()	()
૫૭-બી તમને જાણ કે નીચા રક્તદબાવ (બ્લડપ્રેશર) રોગ છે ?	()	()	()
૫૮-ડી તમને તમારી શક્ય કમનસીબીની ચિંતા સતાવ્યા કરે છે ?	()	()	()
૫૯-સી સભામાં મોડા આવો તો આગળની જગ્યા ઉપર બેસવા કરતાં બીજા રહેલું કે પાછા ચાલ્યા જવાનું તમે પસંદ કરો છો ?	()	()	()
૬૦-ધ તમારો ઉપરી એક એવી વ્યક્તિ છે કે જેની ઉપર તમે વિશ્વાસ મૂકી શકો એમ તમને લાગે છે ?	()	()	()
૬૧-બી તમને દમનો રોગ છે ?	()	()	()
૬૨-એ તમારા કુટુંબના સભ્યો એકબીજાને માફક આવે (એકબીજા સાથે હળીમળીને રહે) તેવા છે ?	()	()	()
૬૩-સી લગ્નસમારંભ કે પાર્ટીમાં તમે અગત્યની વ્યક્તિને મળવાનું પસંદ કરો છો ?	()	()	()
૬૪-ધ તમને લાગે છે કે તમને યોગ્ય પગાર મળે છે ?	()	()	()
૬૫-ડી તમારી લાગણી જલદીથી ધવાય છે તેમ તમને લાગે છે ?	()	()	()
૬૬-બી તમને વારંવાર કળજીયાત રહે છે ?	()	()	()

	ના. ૧	અનિશ્ચિત ૨	હા. ૩
૨૧—સી સામાજિક પ્રસંગોમાં તમે પાછળ રહો છો ? (પડતો ભાગ ભજવ્યો છે ?)	()	()	()
૨૨—એ તમને ધર્મ કે રાજનીતિને લીધે તમારી સાથે રહેતી કોઈ વ્યક્તિ સાથે અણુબનાવ થાય છે ?	()	()	()
૨૩—ડી તમે જલદીથી બેચેન થઈ જાવ છો ?	()	()	()
૩૪—બી તમને તમારી તબિયતની કાળજી લેવી જરૂરી લાગે છે ?	()	()	()
૨૫—એ તમારા કોઈ નજીકના સંબંધીમાં છૂટાછેડા લેવાનો પ્રસંગ બન્યો છે ?	()	()	()
૨૬—ઈ તમે જ્યાં નોકરી કરો છો એ લોકો તમારી સાથે હંમેશાં સારી રીતે વર્તે છે ?	()	()	()
૨૭—બી ખરેખર ભૂખ ન લાગી હોય તોપણ તમે ઇચ્છાપૂર્વક જમો છો ?	()	()	()
૨૮—ડી તમે વારંવાર ઉત્તેજિત થઈ જાવ છો ?	()	()	()
૨૯—સી બધા લોકો ભેગા મળી બેઠા હોય ત્યાંથી બિજા થઈ જવા માટે રજા માંગતા તમે મુંઝવણ અનુભવો છો ?	()	()	()
૩૦—ઈ તમને લાગે છે કે તમારી અત્યારની નોકરીમાં તમારે ખૂબ લાંબો સમય કામ કરવું પડે છે ?	()	()	()
૩૧—એ તમારા વ્યક્તિગત દેખાવની ટીકા કરી તમારા ઘરના કોઈ પણ સભ્યે તમને દુઃખી કર્યા છે ?	()	()	()
૩૨—સી તમને લાગે છે કે તમારે ખૂબ ઝાળખીતાઓ કરતાં થોડા ગાઢ મિત્રો હોવા જોઈએ ?	()	()	()
૩૩—બી તમારે કોઈ એવી બિમારી હતી કે જેમાંથી તમે બિલકુલ સારા થયા નથી એમ તમને લાગે છે ?	()	()	()
૩૪—ડી કોઈની ટીકા ટીપ્પણથી તમે ખૂબ બેચેન થઈ જાવ છો ?	()	()	()
૩૫—એ અત્યારના તમારા ઘરના વાતાવરણથી તમે ખુશ અને સંતોષી છો ?	()	()	()
૩૬—ઈ તમારી અત્યારની નોકરી છોડી બીજી નોકરી લેવાનો તમારો વિચાર છે ?	()	()	()
૩૭—સી ઘણા સામાજિક મેળાવડાઓમાં તમે લોકોના આકર્ષણનું કેન્દ્ર બનો છો ?	()	()	()
૩૮—બી તમને વારંવાર માથાના સખત દુઃખાવાની તકલીફ છે ?	()	()	()
૩૯—ડી રોડ ઉપર ચાલતાં લોકો તમને જોયા કરતા હશે એ વિચારથી તમે મુંઝવણ અનુભવો છો ?	()	()	()
૪૦—એ તમારા કુટુંબમાંથી તમને પૂરતો પ્રેમ ન મળતો હોય કે દેખભાળ ન રખાતી હોય તેમ લાગે છે ?	()	()	()
૪૧—ઈ તમે તમારા માલિકની સરખામણીમાં ક્યાં છો એ બાબત તમને દુઃખ થાય છે ?	()	()	()
૪૨—બી તમે શ્વાસની તકલીફમાં કોઈ રોગથી પીડાવ છો ?	()	()	()
૪૩—ડી લોકો તમારા વિચારો બાબતે જાણી જાય છે એ ચિંતા તમને સતાવે છે ?	()	()	()

નામ :

સૂચના :—નીચે આપેલ ટેસ્ટ તમારું વ્યક્તિત્વ માપવા માટે છે, તેથી તમે બધાં વાક્યો કાળજીપૂર્વક વાંચી નીચે આપેલ કોલમમાં તમારું મતવ્ય (હા) (ના) (અનિશ્ચિત) લખેલ કોલમમાં (✓) ટીક કરીને જણાવશો.

આ ટેસ્ટમાં જવાબ સાચા કે ખોટા જેવું કંઈ છે જ નહીં. તમે આપેલા જવાબ ખાનગી રાખવામાં આવશે.

	ના. ૧	અનિશ્ચિત ૨	હા. ૩
૧—એ તમને તમારા સામાજિક જીવનનો આનંદ માણવામાં અત્યારનું તમારું રહેઠાણ કોઈ પણ રીતે નડતરરૂપ લાગે છે ?	()	()	()
૨—ડી કોઈ દેખીતા કારણ વગર તમારો મીઠાઈ બગડે છે ?	()	()	()
૩—બી પ્રસંગોપાત તમે ચામડીના કોઈ રોગ કે બીજા પ્રકારનાં ગુમડાંઓથી પીડાઓ છો ?	()	()	()
૪—સી તમે તમારા ઉપરી પાસે કામની માગણી કરવામાં શરમ અનુભવો છો કે આત્મસભાન થઈ જાઓ છો ?	()	()	()
૫—ઈ તમે તમારી વર્તમાન નોકરી અંગે ક્યારેય અધીરપણું અથવા અશાંતિ અનુભવો છો ?	()	()	()
૬—બી તમને ક્યારેય હૃદય, મૂત્રપિંડ કે ફેફસાંની બિમારી હતી ?	()	()	()
૭—એ તમને લાગે છે કે તમારું અત્યારનું રહેઠાણનું વાતાવરણ તમને પોતાનું વ્યક્તિત્વ વિકસાવવામાં તમને પૂરતી તક આપે છે ?	()	()	()
૮—સી તમને સામાજિક તહેવારો કે પ્રસંગોમાં લાગ લેવું ગમે છે ?	()	()	()
૯—સી તમે પોતાના વ્યવસાયની ખોટી પસંદગી કરી હોય તેમ લાગે છે ?	()	()	()
૧૦—ડી તમને નુકસાનકારક ન હોય એવી કોઈ વસ્તુનો તમને ક્યારેય ડર લાગ્યો છે ?	()	()	()
૧૧—ઈ તમારા કુટુંબનો કોઈ પણ સભ્ય ખૂબ જ ઢીલા માનસિક રીતે છે ?	()	()	()
૧૨—સી તમારી અત્યારની નોકરી તમને દર વર્ષે રળાઓ ગાળવાનો સમય આપે છે ?	()	()	()
૧૩—સી તમે ક્યારેય લોહીની અછતથી બીમાર રહ્યા છો ?	()	()	()
૧૪—ડી તમે તમારું અભિમાન ધવાય એવા બનાવની ખૂબ ચિંતા કર્યા કરો છો ?	()	()	()
૧૫—સી તમે નવાંગતુક (અઝણ્યા માણસ) સાથે વાત કરવામાં અડચણ અનુભવો છો ?	()	()	()
૧૬—એ તમારે કંઈ જાતનો વ્યવસાય કરવો જોઈએ તે અંગે તમારે તમારા માતાપિતા સાથે મતભેદ થાય છે ?	()	()	()
૧૭—સી તમારી પાસે તમારી વાત તૈયાર કરી રજૂ કરવા માટે સમય હોય નહીં અને કોઈ તમને બોલવા કહે તો તમે બેચેની અનુભવો છો ?	()	()	()
૧૮—ડી કોઈ ચોક્કસ અર્થવિહિન વિચાર તમારા મગજમાં આવ્યા કરે છે ?	()	()	()
૧૯—બી તમને બીજાઓથી શરદીનો ચેપ જલદી લાગે છે ?	()	()	()
૨૦—ઈ શું તમને લાગે છે કે નોકરીમાં બઢતી માટે કે પગારવધારા માટે તમારે કાવાદાવા કરવા જ જોઈએ ?	()	()	()

ફક્ત સંશોધન માટે

LA	LB	AA	AB

બેલ અનુકૂલન પ્રશ્નાવલિ (Bell's Adjustment Inventory)
(પુખ્ત વયના માટે)

નામ..... ઉંમર.....
જાતિ..... શૈક્ષણિક ચોગ્યતા..... અન્ય લાયકાતો.....
ધર્મો..... માસિક આવક..... ધર્મ.....
પરભ્રુલા કે કુંવારા..... કુટુંબ : સંયુક્ત/વિભક્ત.....
પિતાનો ધર્મો..... શહેર.....
રાજ્ય..... સરનામું.....
તારીખ.....

સંશોધક
ડૉ. મંજીત કૌશ

માર્ગદર્શક
ડૉ. (મિસ) એમ. ગાન

ડિપાર્ટમેન્ટ ઓફ સાયકોલોજી
ફેકલ્ટી ઓફ એજ્યુકેશન એન્ડ સાયકોલોજી
એમ. એસ. યુનિવર્સિટી ઓફ બરોડા, બરોડા.

વરોડા,
૧૯૭૮

- 151b Yes No ? Do you have many headaches?
- 152d Yes No ? Have you ever felt that someone was hypnotizing you and making you act against your will?
- 153c Yes No ? Do you often have much difficulty in thinking of an appropriate remark to make in group conversation?
- 154e Yes No ? Do you sometimes feel that your employer does not show real appreciation of your attempts to do your job in a superior manner?
- 155b Yes No ? Have you ever had scarlet fever or diphtheria?
- 156a Yes No ? Do you sometimes feel that you have been a disappointment to your parents?
- 157c Yes No ? Do you take responsibility for introducing people at a party?
- 158e Yes No ? Do you experience a fear of losing your present job?
- 159d Yes No ? Do you frequently have spells of the blues?
- 160c Yes No ? Do you find it easy to ask others for help.
-

- 125e Yes No ? Did you enter your present job because you yourself really wanted to go into it?
- 126b Yes No ? Have you ever had a major surgical operation?
- 127a Yes No ? At home did your parents frequently object to the kind of companion you went around with?
- 128e Yes No ? Do you get discouraged in your present work?
- 129d Yes No ? Do things often go wrong for you from no fault of your own?
- 130a Yes No ? Would you like very much to move from the place where you now live so that you might have more personal independence?
- 131c Yes No ? When you want something from a person with whom you are not very well acquainted, would you prefer to write a note or letter to the individual than go and ask him or her personally?
- 132b Yes No ? Have you ever been seriously injured in any kind of an accident?
- 133d Yes No ? Do you dread the sight of a snake?
- 134e Yes No ? Do you feel that your work is supervised by too many different bosses?
- 135b Yes No ? Have you lost considerable weight recently?
- 136a Yes No ? Does the lack of money tend to make your present home life unhappy?
- 137c Yes No ? Would it be difficult for you to give an oral report before a group of people?
- 138e Yes No ? Is your present job very monotonous?
- 139d es No ? Are you easily moved to tear?
- 140b Yes No ? Do you frequently feel very tired toward the end of the day?
- 141a Yes No ? When you lived with your parents do either of them frequently criticized you unjustly?
- 142d Yes No ? Does the thought of an earthquake or a fire frighten you?
- 143c Yes No ? Do you feel embarrassed when you have to enter a public assembly by yourself after everyone else has been seated?
- 144e Yes No ? Do you find that you have very little real interest in your present job?
- 145b Yes No ? Do you sometimes have difficulty getting to sleep even when there are no noises to disturb you?
- 146c Yes No ? Is there anyone at the place where you live now who insists on your obeying him or her regardless of whether or not the request is reasonable?
- 147c Yes No ? Did you ever take the lead to enliven a bull party?
- 148e Yes No ? Do you feel that your immediate superior boss backs sympathy and understanding in dealing with you as an employee?
- 149d Yes No ? Do you often feel lonesome even when you are with people?
- 150a Yes No ? As a youth did you ever have a strong desire to run away from home?

- 98e Yes No ? Do any of the people with whom you work have personal habits and characteristics which irritate you?
- 99c Yes No ? When you are a guest at an important dinner do you do without something rather than ask to have it passed to you?
- 100d Yes No ? Does it frighten you to be alone in the dark?
- 101a Yes No ? Did your parents tend to supervise you too closely when you lived with them?
- 102c Yes No ? Have you found it easy to make friendly contacts with members of the opposite sex?
- 103b Yes No ? Are you considerably underweight?
- 104e Yes No ? Does your present job force you to hurry a great deal?
- 105d Yes No ? Have you ever, when you were on a high place, been afraid that you might jump off?
- 106a Yes No ? Do you find it easy to get along with the person or persons with whom you live now?
- 107c Yes No ? Do you have difficulty in starting conversation with a person with whom you live now?
- 108b Yes No ? Do you frequently have spells of dizziness?
- 109d Yes No ? Are you often sorry for the things you do?
- 110e Yes No ? Does your present employer or boss take all the credit for a piece of work which you have done yourself?
- 111a Yes No ? Do you have frequent disagreements with the individual or individuals where you live now concerning the way things are to be done about the house?
- 112d Yes No ? Do you get discouraged easily?
- 113b Yes No ? Have you had considerable illness during the last ten years?
- 114c Yes No ? Have you had experience in making plans for and directing the actions of other people such as committee chairman, leader of a group, etc.?
- 115e Yes No ? Do you feel that you are just a cog in an inhuman machine in your present job?
- 116a Yes No ? Does any person in the place you now live frequently object to the companions and friends with whom you like to associate?
- 117b Yes No ? Are you subject to attacks of influenza?
- 118e Yes No ? Does your present employer or boss praise you for work which you do well?
- 119c Yes No ? Would you feel very self-conscious if you had to volunteer an idea to start a discussion among a group?
- 120d Yes No ? Have you frequently been depressed because of the unkind things others have said about you?
- 121a Yes No ? Are any of the members of your present household very easily irritated?
- 122b Yes No ? Do you have many colds?
- 123d Yes No ? Are you easily frightened by lightning?
- 124c Yes No ? Are you troubled with shyness?

- 69e Yes No ? Do you like all the people with whom you work on your present job?
- 70d Yes No ? Are you bothered by the feeling that things are not real?
- 71e Yes No ? Do you occasionally have conflicting moods of love and hate for member of your immediate family?
- 72c Yes No ? Do you feel very self-conscious in the presence of people whom you greatly admire but with whom you are not well acquainted?
- 73b Yes No ? Do you frequently experience nausea or vomiting or diarrhea?
- 74d Yes No ? Do you blush easily?
- 75a Yes No ? Have the actions of any person with whom you now live frequently caused you to feel blue and depressed?
- 76e Yes No ? Have you frequently changed jobs during the last five years?
- 77c Yes No ? Do you ever cross the street to avoid meeting somebody?
- 78b Yes No ? Are you subject to tonsillitis or other throat ailments?
- 79d Yes No ? Do you often feel self-conscious because of your personal appearance?
- 80e Yes No ? Does your present job fatigue you greatly?
- 81a Yes No ? Is the home where you live now often in a state of turmoil and dissension?
- 82d Yes No ? Do you consider yourself rather a nervous person?
- 83c Yes No ? Do you greatly enjoy social dancing?
- 84b Yes No ? Are you subject to attack of indigestion?
- 85a Yes No ? Did either of your parents frequently find fault with your conduct when you lived with them?
- 86e Yes No ? Do you feel that you have adequate opportunities to express your own ideas in your present job?
- 87c Yes No ? Do you find it very difficult to speak in public?
- 88b Yes No ? Do you feel tired most of the time?
- 89e Yes No ? Is the pay in your present work so low that you worry lest you be unable to meet your financial obligations ?
- 90d Yes No ? Are you troubled with feelings of inferiority?
- 91a Yes No ? Do the personal habits of some of the people with whom you now live irritate you?
- 92d Yes No ? Do you often feel just miserable?
- 93b Yes No ? Has it been necessary for you to have frequent medical attention?
- 94c Yes No ? Have you had a number of experiences in appearing before public gatherings?
- 95e Yes No ? Have you been able to get the promotions you desire in your present job?
- 96a Yes No ? Does any member of your present home try to dominate you?
- 97b Yes No ? Do you often feel fatigued when you get up in the morning?

- 41e Yes No ? Do you have considerable difficulty in knowing just where you stand with your present employer?
- 41e Yes No ? Do you have considerable difficulty in knowing just where you stand with your present employer?
- 42b Yes No ? Do you suffer from sinusitis or any obstruction in your breathing?
- 43d Yes No ? Are you bothered by the feeling that people are reading your thoughts?
- 44c Yes No ? Do you make friends readily?
- 45e Yes No ? Do you feel that your present employer or boss holds a personal dislike or grudge towards you?
- 46a Yes No ? Do the person or persons with whom you now live understand you and sympathize with you?
- 47c Yes No ? Do you day dream frequently?
- 48b Yes No ? Has any illness you had resulted in a permanent injury to your health?
- 49e Yes No ? Do you have to work on your present job with certain people whom you dislike?
- 50c Yes No ? Do you hesitate to enter in a room by yourself when a group of people are sitting around talking together?
- 51a Yes No ? Do you feel that your friends have happier home environments than you?
- 52c Yes No ? Do you often hesitate to speak out in a group lest you say and do the wrong things?
- 53b Yes No ? Do you have difficulty in getting rid of a cold?
- 54d Yes No ? Do ideas often run through your head so that you cannot sleep?
- 55a Yes No ? Does any person with whom you live now become angry at you very easily?
- 56e Yes No ? Are you getting enough pay on your present job to support those who are dependent upon you?
- 57b Yes No ? Are you troubled with too high or too low blood pressure?
- 58d Yes No ? Do you worry over possible misfortunes?
- 59c Yes No ? If you come late to a meeting would you rather stand or leave than take a front seat?
- 60e Yes No ? Is your present boss or employer an individual whom you feel you can always trust?
- 61b Yes No ? Are you subject to have fever or asthma?
- 62a Yes No ? Are the members of your present home congenial and well suited to one another?
- 63c Yes No ? At a reception or a tea do you seek to meet the important person present?
- 64e Yes No ? Do you feel that your employer is paying you a fair salary?
- 65d Yes No ? Are your feelings easily hurt?
- 66b Yes No ? Are you troubled much with constipation?
- 67a Yes No ? Do you dislike intensely certain people with whom you live now?
- 68c Yes No ? Are you sometimes the leader at a social affair?

- 12c Yes No ? Does your present work allow you time off each year for some vacation?
- 13b Yes No ? Have you ever been anemic (lacking in red blood corpuscles)?
- 14d Yes No ? Do you worry too long over humiliating experiences?
- 15c Yes No ? Do you find it difficult to start a conversation with a stranger?
- 16a Yes No ? Did you disagree with your parents about the type of occupation you should enter?
- 17c Yes No ? Does it upset you considerably to have someone ask you to speak when you have had no time to prepare your talk?
- 18d Yes No ? Does some particular useless thought keep coming into your mind to bother you?
- 19b Yes No ? Do you take cold rather easily from other people?
- 20e Yes No ? Do you think you must "Play politics" to get promotion or an increase in pay in your present job?
- 21c Yes No ? Do you keep in the background on social occasions?
- 22a Yes No ? Have you had unpleasant disturbances over such matters as religion, politics, or persons with whom you live?
- 23d Yes No ? Do you get upset easily?
- 24b Yes No ? Do you find it necessary to watch your health carefully?
- 25a Yes No ? Has there ever been divorce among any members of your immediate family.
- 26e Yes No ? Has your employer always treated you fairly?
- 27b Yes No ? Do you willingly come to your meals without really being hungry?
- 28d Yes No ? Are you often in a state of excitement?
- 29c Yes No ? Do you feel embarrassed if you have to ask permission to leave group of people?
- 30e Yes No ? Do you think that you have to work too long hours on your present job?
- 31a Yes No ? Have any of the members of your present home made you unhappy by criticizing your personal appearance?
- 32c Yes No ? Do you find that you tend to have a few close friends rather than many casual acquaintances?
- 33b Yes No ? Have you had an illness from which you feel that you have not completely recovered?
- 34d Yes No ? Does criticism disturb you greatly?
- 35a Yes No ? Are you happy and contented in your present home environment?
- 36e Yes No ? Would you like to secure some other job than the one you now hold?
- 37c Yes No ? Are you often the center of favourable attention at a party?
- 38b Yes No ? Do you frequently have shooting pains in the head?
- 39d Yes No ? Are you troubled with the idea that people are watching you on the street?
- 40a Yes No ? Do you feel a lack of affection and love in your present home?

DIRECTIONS

Are you interested in knowing more about your own personality? If you will answer honestly and thoughtfully all of the questions on the pages that follow, it will be possible for you to obtain a better understanding of yourself. These questions have been carefully selected, and then given to as large number of persons. By comparing your answers with the answers of the group you will secure a more accurate notion of your own characteristics. The value of this to you will be in proportion to the care and honesty with which you answer each question.

Your answers to the questions will be treated in the strictest confidence. Therefore, feel free to give candid replies. There are no right or wrong answers. Indicate your answer to each question by drawing a circle around the "Yes", the "No", or the "?". Use the question mark only when you are certain that you cannot answer "Yes" or "No". There is no time limit, but work rapidly.

If you are not employed now, answer the occupational question with reference to the last position which you hold. Housewives who are not employed outside the home should omit the questions referring to working conditions.

No.	Score	Description	Remarks
a			
b			
c			
d			
e			

- 1a Yes No ? Does the place in which you live now in any way interfere with your obtaining the social life which you would like to enjoy?
- 2d Yes No ? Do you have ups and downs in mood without apparent cause?
- 3b Yes No ? Are you troubled occasionally by a skin disease or skin eruption such as athlete's foot, carbuncles, or boils?
- 4c Yes No ? Do you feel self-conscious when have to ask an employer for work?
- 5e Yes No ? Do you sometime get badly flustered and "Jittery" in your present job?
- 6b Yes No ? Have you had any trouble with your heart or your kidneys or your lungs?
- 7a Yes No ? Do you feel that your present home environment allows you enough opportunity to develop your own personality?
- 8c Yes No ? Do you like to participate in festival gatherings and lively articles?
- 9c Yes No ? Do you think you made the wrong selection of your occupation?
- 10d Yes No ? Have you ever been extremely afraid of something which you knew could do you no harm?
- 11e Yes No ? Is any member of your present home very nervous?

L.A	L.B	A,A	A.B

BELL ADJUSTMENT INVENTORY ADULT FORM

Name.....Age.....Sex.....

EducationAny other qualification.....

Occupation..... Monthly income.....

Religion..... Married or Single.....

Family : (Joint/Nuclear).....

Father's Occupation.....

City.....State.....

Local Address

.....

Date.....

1978

Researcher :
MISS MANJIT KAURA

Guide :
DR. (MISS) M. GON

DEPARTMENT OF PSYCHOLOGY
Faculty of Education and Psychology,
M. S. University of Baroda, BARODA.